

FRITT ORD

**Årsregnskap
2017**

Aktivitetsregnskap for perioden

1. januar til 31. desember

	Noter	2017 (mill. kr.)	2016 (mill. kr.)
Anskaffelse av midler			
Finans- og investeringsaktiviteter			
Mottatt aksjeutbytte		11,4	10,8
Realisert gevinst ved salg av verdipapirer		128,4	55,8
Realisert tap ved salg av verdipapirer		(0,1)	(3,2)
Renteinntekter		22,8	23,5
Opp/(ned)skrivning anleggsmidler		(6,1)	(0,1)
Verdiendring finansielle instrumenter		139,4	73,2
Verdiendring private equity-investeringer		21,1	(0,5)
<i>Sum anskaffelse av midler</i>		316,8	159,5
Forbrukte midler			
Kostnader til anskaffelse av midler			
Forvaltningskostnad investeringsaktiviteter		3,6	3,2
Bevilgninger til oppfyllelse av formålet			
Bevilget til vedtektsfestede formål	11	91,9	75,9
Kostnader for aktiviteter som oppfyller formålet			
Seminarkostnader/egne initiativer		11,7	7,7
Lønnskostnader	12	12,5	12,5
Avskrivning på varige driftmidler	2	4,4	4,4
Annen driftskostnad	12	7,9	6,2
Sum kostnader for aktiviteter som oppfyller formålet		36,5	30,8
<i>Sum forbrukte midler</i>		132,0	109,9
Årets aktivitetsresultat		184,8	49,7
Overført til/(fra) annen formålskapital		184,8	49,7

Balanse pr. 31. desember

Eiendeler

	Noter	2017 (mill. kr)	2016 (mill. kr)
Anleggsmidler			
Formålstjenlige investeringer			
Bygg og innredninger	2	64,3	68,7
Aksjer i European Foundation House	3	7,8	7,8
<i>Sum formålstjenelige investeringer</i>		72,1	76,5
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i datterselskaper	4	71,0	0,0
Investeringer i tilknyttede selskaper	5	334,2	311,3
Investeringer i andre selskaper	6	103,4	110,7
Formålstjenlige investeringer	8	18,3	18,3
Langsiktig fordring		1,7	1,7
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		528,6	442,0
Sum anleggsmidler		600,7	518,5
Omløpsmidler			
Fordringer			
Fordring datterselskap	4	3,1	0
Fordringer tilknyttede selskaper	5	13,2	5,9
Diverse fordringer		3,0	5,6
<i>Sum fordringer</i>		19,2	11,5
Investeringer			
Markedsbaserte aksjer og aksjefond	7	1 022,7	1 019,6
Obligasjoner	8	1 105,9	1 114,5
Andre finansielle instrumenter	9	419,4	338,0
<i>Sum investeringer</i>		2 548,0	2 472,2
Kontanter og bankbeholdning	14	68,1	50,0
Sum omløpsmidler		2 635,3	2 533,7
Sum eiendeler		3 236,1	3 052,2

Balanse pr. 31. desember

Formålskapital og gjeld

	Noter	2017 (mill. kr)	2016 (mill.kr)
Formålskapital			
Grunnkapital		500,0	500,0
Annen formålskapital		2 666,4	2 481,7
<i>Sum formålskapital</i>	15	3 166,4	2 981,7
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1,8	0,8
Skyldig offentlige avgifter		0,6	0,8
Pensjonsforpliktelse	13	1,4	1,4
Annen kortsiktig gjeld		2,5	1,7
Ikke utbetalte bevilgninger		63,2	65,8
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		69,6	70,5
Sum gjeld		69,6	70,5
Sum formålskapital og gjeld		3 236,1	3 052,2

Restforpliktelse

5,9

Oslo, 13. juni 2018

Grete Brochmann
Styrets leder

Bård Vegar Solhjell
Nestleder

Christian Bjelland
Styremedlem

Guri Hjeltnes
Styremedlem

Anine Kierulf
Styremedlem

Frank Rossavik
Styremedlem

Sigrun Slaggard
Styremedlem

Knut Olav Åmås
Adm. direktør

Kontantstrømsoppstilling for perioden 1. januar til 31. desember

	2017 (mill. kr)	2016 (mill. kr)
Periodens aktivitetsresultat	184,8	49,7
Netto realisert tap/(gevinst) ved salg av verdipapirer	(128,3)	(52,7)
Urealisert verdiendring	(151,1)	(72,6)
Avskrivninger	4,4	4,4
Bevilget til vedtektsfestede formål	91,9	75,9
Endring i tidsavgrensninger	(6,1)	(11,6)
<i>Tilført fra driften</i>	(4,4)	(6,9)
Finans- og investeringsaktiviteter		
Salg aksjer/andeler/finansielle instrumenter	495,4	247,1
Kjøp aksjer/andeler/finansielle instrumenter	(378,3)	(243,4)
<i>Sum tilført fra investeringsaktiviteter</i>	117,1	3,7
Bevilgninger til oppfyllelse av formålet		
Utbetalte bevilgninger i perioden	(94,5)	(84,3)
<i>Sum utbetalt til til vedtektsfestede formål</i>	(94,5)	(84,3)
Sum likviditetsendringer i perioden	18,1	(87,5)
Likviditetsbeholdning pr. 01.01.	50,0	137,5
Likviditetsbeholdning pr. 31.12.	68,1	50,0

Noter til regnskapet

31. desember 2017

Generelt

Stiftelsen Fritt Ord er stiftet 7. juni 1974 og er en stiftelse med et ideelt, allmennyttig formål.

1. Regnskapsprinsipper

Regnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Stiftelsens investeringer i datter- og tilknyttede selskaper anses for uvesentlig for å bedømme selskapets stilling og resultat, og det er derfor ikke utarbeidet konsernregnskap. Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Avskrivbare driftsmidler avskrives lineært over antatt levetid. Kontantstrømoppstillingene utarbeidet etter den indirekte metoden. Likviditetsbeholdningen i kontantstrømoppstillingen omfatter kontanter, egne bankinnskudd samt bankinnskudd i mellomregning med forvalterne.

Finansielle omløpsmidler

God regnskapsskikk for ideelle organisasjoner gjør et unntak fra regnskapslovens regler knyttet til finansielle investeringer. Av hensyn til brukergruppenes informasjonsbehov kan finansielle investeringer regnskapsføres til virkelig verdi når følgende vilkår er oppfylt:

- (1) Investeringene er notert på børs eller administreres av en profesjonell kapitalforvalter.
- (2) Virkelig verdi av investeringene kan måles pålitelig.

Finansielle omløpsmidler er i årsregnskapet verdsatt i henhold til dette prinsippet. Børsnoterte aksjer og obligasjoner vurderes til virkelig verdi og er vurdert til børskurs pr. 31.12.17. Valutakursen er basert på Norges Banks sluttkurs pr. 31.12.17.

Finansielle anleggsmidler

Aksjer som klassifiseres som anleggsmidler er vurdert etter kostmetoden og nedskrevet for forventet tap. Ansvarlig lån vurderes etter pålydende.

Valuta

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta bokføres med kursene på transaksjonstidspunktet. Beregnet ikke realisert kurstap på omløpsmidler og kortsiktig gjeld pr. 31.12. er kostnadsført etter fradrag for urealisert gevinst opp til urealisert tap innen samme valutaslag. Beregnet ikke realisert kurstap pr. 31.12. for langsiktige fordringer og gjeld kostnadsføres; urealisert kursgevinst inntektsføres ikke.

Verdiendring investeringer

Verdiendring består av følgende elementer:

- (1) Urealisert verdiendring på finansielle instrumenter og andre investeringer i løpet av siste regnskapsperiode.
- (2) Tilbakeført urealisert verdiendring på solgte finansielle instrumenter og andre investeringer. Realisert gevinst/tap viser et resultat beregnet ut fra salgssum redusert med historisk kostpris etter FIFO-prinsippet.

Bevilgninger til vedtektsfestede formål

Bevilgninger til vedtektsfestede formål kostnadsføres løpende i overensstemmelse med styrets vedtak.

Skatt

Stiftelsen Fritt Ord er en stiftelse med det ideelle formål å fremme allmennyttig virksomhet. Stiftelsen har ikke erverv som formål og er således fritatt for skatt. Dette fremgår av skattelovens § 2-32.

Noter til regnskapet

31. desember 2017

2. Bygg og innredninger

	Sameiet	Road 60	Inventar	Kunst	Sum
Anskaff.kost pr 01.01.	37 100 430	67 360 662	4 265 544	431 800	109 158 436
Tilgang	0	0	0	0	0
Avgang	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskr.	8 331 392	32 551 076	3 960 954	0	44 843 422
Bokført verdi	28 769 038	34 809 586	304 590	431 800	64 315 013
Årets avskrivninger	308 157	3 943 884	101 530	0	4 353 571
Økonomisk levetid	100 år	12 år	5 år	Uendelig	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Avskrives ikke	

Eierandel i sameiet Uranienborgveien 2 utgjør 59 %.

Farringdon Road 60 er en eiendom i London. Formålet med eiendommen er å gi rom for et senter for ytringsfrihet og litteraturdebatt basert på norsk-britisk samarbeid. Eiendommen er utleid for 12 år, og antatt restverdi ved leieperiodens utløp er 20 mill. kroner.

Investeringene er vurdert etter kostmetoden og avskrives planmessig.

3. Aksjer i European Foundation House

	Anskaffelses- tidpunkt	Forr.kontor	Eierandel / Stemmerett	Balanseført verdi
European Foundation House	28.04.2011	Brussel	16,67 %	7 830 000

4. Aksjer i datterselskaper

	Anskaffelses- tidpunkt	Forr.kontor	Eierandel / Stemmerett	Balanseført verdi
Wergelandsv. 29 Holding AS	30.09.2017	Oslo	100,00 %	71 009 013
		Fordring/ (Gjeld)	Årets resultat	Egenkapital
		3 060 821	5 570	71 008 013

Wergelandsv. 29 Holding AS eier 100% av aksjene i Wergelandsv. 29 AS

Investeringene er vurdert etter kostmetoden og nedskrevet for forventet tap.

Noter til regnskapet

31. desember 2017

5. Investeringer i tilknyttede selskaper

Investeringer i tilknyttede selskaper

	Anskaffelses- tidspunkt	Forr. Kontor	Eierandel / Stemmerett	Balanseført verdi
TKV Invest AS	2008	Oslo	44,69 %	20 000 000
Cernova AS	2005	Bergen	34,00 %	100 000 000
Nokas AS		Oslo	21,66 %	183 177 741
Snøhetta AS	2016	Oslo	20,00 %	30 990 490
Sum investeringer i tilknyttede selskaper				334 168 231

Under gitte betingelser har Stiftelsen Fritt Ord en forpliktelse til å yte ytterligere kapitalinnskudd på kr 13 400 000 i TKV Invest AS. Investeringene er vurdert etter kostmetoden og nedskrevet for forventet tap.

Fordringer på tilknyttede selskap

	31.12.2017	31.12.2016
TKV Invest AS	1 841 953	1 721 425
Cernova AS	11 331 727	4 227 560
Sum fordringer på tilknyttet selskap	13 173 680	5 948 985

Omklassifisering 2017

Investeringen i NOKAS AS er omklassifisert fra å være investering i andre selskap til investering i tilknyttet selskap pga. at eierandelen overstiger 20%. For å sammenlignbare tall er fjorårstallet også omklassifisert.

Noter til regnskapet

31. desember 2017

6. Investeringer i andre selskaper

	Anskaffelses- kost	Eierandel	Balanseført verdi
NHP Eiendom AS	75 451 500	4,78 %	75 451 500
NRP Eiendom AS	27 420 000	4,02 %	27 420 000
GEG International Ltd.	12 684 621	3,34 %	522 392
Sum investering i andre selskap	115 556 121		103 393 892

Investeringene er vurdert etter kostmetoden og nedskrevet for forventet tap

7. Markedsbaserte aksjer og aksjefond

	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Balanseført verdi
Aberdeen Eiendomsfond Norge 1	57 010 534	69 282 878	69 282 878
Buyandread AS	1 000 000	58 000	58 000
Diversified Global Equities Class A	55 000 000	82 732 331	82 732 331
Diversifiserte Norske Aksjer	77 695 774	125 995 265	125 995 265
Entra ASA	21 234 289	38 308 221	38 308 221
Generation Global Equity	51 011 176	181 823 256	181 823 256
KLP AksjeGlobal Indeks II	123 153 852	200 595 178	200 595 178
KLP AksjeNorge Indeks	28 240 652	73 583 232	73 583 232
KLP AksjeEuropa Indeks II	30 000 000	43 640 990	43 640 990
KLP AksjeFremvoksende markeder indeks I	47 000 000	67 724 674	67 724 674
KLP AksjeNorden Indeks	95 000 000	118 556 220	118 556 220
Nordea 1 Sicav - stable return fund	20 000 000	20 373 437	20 373 437
Sum markedsbaserte aksjer	606 346 277	1 022 673 682	1 022 673 682

Noter til regnskapet

31. desember 2017

8. Obligasjoner

	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Balanseført verdi
Pengemarked			-
Storebrand Rente+	55 396 152	57 653 668	57 653 668
DNB NOR Likviditet 20 (IV)	93 227 499	91 919 026	91 919 026
Storebrand Likviditet	97 176 554	96 724 966	96 724 966
Nordea Likviditet III	97 747 531	97 109 920	97 109 920
Norske obligasjoner			
Alfred Berg Obligasjon 1-3	53 291 789	53 799 655	53 799 655
Arctic High Return Class B	26 236 613	29 248 617	29 248 617
Cultura Sparebank 13/23	3 000 000	3 056 335	3 056 335
Danske Invest Norsk Obligasjon	64 625 892	72 351 083	72 351 083
DnB Kredittobligasjon	57 956 861	56 657 322	56 657 322
DNB Obligasjon (III)	75 311 002	75 543 685	75 543 685
Nordea Obligasjon III	69 345 048	68 253 766	68 253 766
Nordea Kreditt	59 240 062	59 010 634	59 010 634
Nordic High Return	24 706 578	28 877 206	28 877 206
Pareto Obligasjonsfelleskap	40 700 000	41 730 447	41 730 447
Utenlandske obligasjoner			
Bluebay Emrg Mkt Select Bond Fund	50 000 000	49 434 227	49 434 227
Bluebay Investment Grade Fund	44 497 662	67 233 256	67 233 256
DCI Enhanced Global IG Corporate NOK	28 420 381	33 516 643	33 516 643
DCI Enhanced Global IG Corporate - Zero Duration NOK	30 915 401	36 507 929	36 507 929
Storebrand Global Obligasjon A	21 116 032	24 138 007	24 138 007
Nordea Low Duration US High Yield Bond Fund NOK	21 980 488	31 763 937	31 763 937
Oaktree High Yield	30 000 000	31 379 688	31 379 688
Sum obligasjoner	1 044 891 545	1 105 910 016	1 105 910 016
Media Development Loan Fund	18 073 000	18 265 676	18 265 676
Sum formålstjenelige investeringer	18 073 000	18 265 676	18 265 676

Noter til regnskapet

31. desember 2017

9. Andre finansielle instrumenter

	Res.ført 2017	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Balanseført verdi
<i>Utenlandske aksjefond</i>				
AKO Fund Ltd		183 996 025	183 622 235	183 622 235
AKO Global Ucits Fund - Class CF		50 000 000	63 058 915	63 058 915
Sum	40 869 096	233 996 025	246 681 150	246 681 150
<i>Private Equity</i>				
Sector Speculare II Fund Class A		7 576 150	1 361 196	1 361 196
Sector Speculare IV		7 717 207	245 893	245 893
Verdane Capital VIII		19 455 333	30 648 221	30 648 221
Verdane Capital IX		10 276 327	13 342 203	13 342 203
Herkules Private Equity Ltd. II		15 220 001	1 931 995	1 931 995
Herkules Private Equity Ltd. III		1 131 015	5 474 727	5 474 727
Herkules Private Equity IV		9 487 205	14 771 179	14 771 179
Norvestor IV		10 556 182	4 433 606	4 433 606
Norvestor V		4 135 549	8 390 430	8 390 430
North Haven Real Estate Fund		359 935	858 957	858 957
Morgan Stanley Eurozone Office Fund		19 072 483	2 009 636	2 009 636
Northzone VIII L.P.		10 402 230	11 941 273	11 941 273
Nordic and Europe Health Investment		2 047 651	2 021 562	2 021 562
FSN Capital V LP		3 735 190	4 374 028	4 374 028
Argentum Investments Partners		45 897 676	59 734 853	59 734 853
Cubera VIII		10 932 519	11 211 611	11 211 611
Sum	21 051 289	178 002 654	172 751 370	172 751 370
Sum andre finansielle instrumenter	61 920 385	411 998 679	419 432 520	419 432 520

Samlet restforpliktelse knyttet til investeringer i Private Equity er 136,6 mill. kroner

Noter til regnskapet

31. desember 2017

10. Finansiell risiko

Stiftelsens finansielle risiko kan i hovedsak dekomponeres til henholdsvis markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Risikoen klassifiseres som høy, moderat eller minimal.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for endringer i porteføljens verdi på grunn av endringer i renter, aksjekurser, valutakurser og kredittspreader. Stiftelsens investeringsstrategi medfører at stiftelsen statistisk sett vil få en negativ avkastning hvert 4/5. år. Markedsrisikoen klassifiseres som høy.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som følge av at utstedere av renteinstrumenter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser. Kredittrisiko i obligasjonsporteføljen overvåkes blant annet ved bruk av kredittvurdering. Stiftelsens investeringer i obligasjoner medfører at stiftelsens kredittrisiko klassifiseres som moderat/høy.

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko er risiko for tap knyttet til at en motpart går konkurs eller på annen måte ikke kan oppfylle sine forpliktelser.

Likviditetsrisiko

Er risiko for at stiftelsen ikke vil kunne oppfylle sine forpliktelser etterhvert som de forfaller. Stiftelsen har i hovedsak bare prosjektorienterte forpliktelser som kun oppstår av styrets egne vedtak. Styret bestemmer således selv omfanget av disse forpliktelsene. Styret vurderer likviditeten som god og på grunnlag av ovennevnte klassifiseres den totale likviditetsrisiko som minimal.

11. Bevilget til vedtektsfestede formål

Bidrag vedtektsfestede formål	89 021 812
Fritt Ord Pris	400 000
Fritt Ords Honnør	300 002
Stipender	2 013 784
Pressepriser	188 961
Sum bevilgninger	91 924 559

På stiftelsens hjemmeside, www.fritt-ord.no, gis detaljert oversikt over årets bevilgninger.

Noter til regnskapet

31. desember 2017

12. Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser med mer

	31.12.2017	31.12.2016
Lønn og feriepenger	8 378 547	8 362 921
Premie til tjenestepensjon	1 629 721	1 648 055
Andre ytelser	498 202	325 054
Styrehonorar (påløpt)	1 000 000	1 176 885
Arbeidsgiveravgift	1 667 350	1 557 685
Sum lønn og sosiale kostnader	13 173 820	13 070 600
Herav seminar kostnader	636 012	599 882
Sum lønnskostnader for aktiviteter som oppfyller formålet	12 537 809	12 470 718
Gjennomsnittlig antall årsverk	9,50	9,50
Lønn og annen godtgjørelse til daglig leder:		
Lønn	1 521 802	1 477 992
Premie til tjenestepensjon	203 732	220 196
Andre ytelser	12 649	19 368
Sum lønn og godtgjørelsetil daglig leder	1 738 183	1 717 556
Godtgjørelse til styret		
Styrehonorar	1 000 000	1 252 050

Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelsetil daglig leder, styreleder eller andre nærstående parter. Det foreligger ingen avtaler for ledende ansatte eller styret om godtgjørelser utover ordinær lønn og styrehonorar.

Kostnadsført honorar til lovpålagt revisjon utgjør kr 180 075 inkl. mva.

13. Pensjonsforpliktelser

Stiftelsen har tegnet tjenestepensjon etter lov om foretakspensjon for alle ansatte. Denne pensjonsforpliktelsen er ikke balanseført. Videre finnes det en pensjonsforpliktelse overfor en tidligere ansatt som er balanseført med 1,4 millioner kroner.

14. Bundne bankinnskudd

Av stiftelsens totale bankinnskudd utgjør kr 386 663 bundne skattetrekksmidler.

15. Formålskapital

Grunnkapital	500 000 000
Annen formålskapital	2 481 666 924
Årets aktivitetsresultat	184 761 062
Sum formålskapital	3 166 427 986